

Megjelen minden vasárnap. Előfizetési ár : egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

Karácsony-éj.

— Elbeszélés. —
(Képekkel.)
(Folytatás.)

Millszдорfban egy kelmefestő lakott, kinek a mezőváros Gschaidt felőli végén jókora gyári helyisége volt, hol sok munkással, s mi az egész völgyben hallatlan dolog, gépekkel is dolgoztatott. Ezenkívül még terjedelmes mezőgazdasággal is birt.

E gazdag kelmefestő leányához járt át mindig a csizmadia s kivánta szívét megnyerni. Szépségéről egész vidéken nevezetes volt, de szerénységét, erényét és háziasságát is dicsérte mindenki. Mégis, mint beszéltek, a deli természetű csizmadia magára vonta figyelmét. A festő ugyan nem engedte, hogy házához járjon, s bár a szép leány eddig sem szokott nyilvános mulatságokban részt venni, s a szülői házon kívül ritkán volt látható: most már épen sehová se ment többé, csak temp-

lomba, és csupán kertjében s a ház körül volt elfoglalva.

A csizmadia, szülői halála után csakhamar, midőn a ház reá szállott, melyben most egyedül lakott, magaviseletében egészen megváltozott. A mennyire korlátlankodott azelőtt, most ép oly csendesen megvonult szobájában, s napestig kalapált csizmatalpain.

Majd kérkedve tüzött ki pályadijat annak, ki jobb lábbelit tudna csinálni, mint ő. Mindig a legügyesebb, legjobb munkásokat tartotta, s midőn műhelyében dolgoztak, nem hagyott békét nekik, míg mindenben őt nem követték, s úgy nem dolgoztak, mint ő parancsolta. Valóban, így annyira vitte a dolgot, hogy nem csak az egész falu, mely nagyrészt a szomszéd faluban készíttette lábbelijét, most mind nála dolgoztatott, de az egész völgyet is ő látta el, sőt végre Millszдорfból s más völgyekből is jöttek a gschaidti csizmadiánál lábbelit csináltatni. Majd annyira elterjedt hirtelenségrel, hogy sokan, kik a hegyvidékeket bejárni akarták, vele készíttettek csizmát.

Házát most igen szépen kicsinosította, áruboltjában cipők, füző- és más csizmák

diszlettek a polczokon, s midőn vasárnapokon az egész völgylakosság bejött és a piaczi négy hársfa alatt járkált a nép, öröme nézdeltek be a csizmadia üveges boltjába, mely ilyenkor mindig tele volt vevőkkel és megrendelőkkel.

A hegyek iránti előszeretete miatt most is a hegyi füzölábbelieket csinálta legjobban. Szokta mondani a kor-smában: senki se tudna neki olyan idegen hegyvidéki lábbelit mutatni, mely az övével mérközhetnék.

Nem tudják, — tévé hozzá, — mert életökben sohasem tapasztalták, milyenek kell lennie az efféle lábbelinek; talpán úgy álljanak a szegek, mint a csillagok az égen, keményen, fényesen s elegendő mennyiségben, hogy a csizma kívülről szilárd legyen, s bármily éles kő ne érezzék át rajta, azonban belülről mégis lágyan, finoman simuljon a lábhoz, mint a keztyű.

A csizmadia egy nagy könyvet csináltatott, melybe minden készítményét bejegyezte; az iparos nevét, ki az anyagot szolgáltatta, s a vevőét utána téve: jegyzetben a munka minőségét említé meg. A hasonmő lábbelieket folyó számokkal jelölte, s a könyv az árubolt nagy szekrényében állott.

Bár a millszdorfi szép leány a szülői háztól menj árt ki, bár sem rokonait, sem

jó ismerőseit nem látogatta, a gschaidti csizmadia mégis talált alkalmat, hogy legalább távolról láthassa őt, midőn templomba ment, vagy kertjében dolgozott, s midőn ablakából a vidékre kinézett.

E szakadatlan utánjárás miatt a festőné huzamos, kitartó és sürgető kérelmeivel

anyyira vitte a makacs festőt, hogy az végre engedett, és a csizmadia, mivel mégis már megjavult, a szép s gazdag millszdorfi leányt mint nejét vihette haza Gschaidtba.

De a festőnek is volt ám esze. A valamirevaló embernek, — mondá — úgy kell vinnie mesterségét, hogy mindig virágzó legyen az, és ipara folytonosan gyarapodjék; táplálnia kell nejét, gyermekeit s az egész háznépet, udvarát és házat tisztességesen kell ellátnia, s még azonkívül vagyont is köteles meggazdálkodni, mert végre is csak az utóbbi képes neki a világ előtt tekintélyt és becsületet szerezni; ezért az ő leánya elegendő kiházási hozományt nem kap; a többi aztán a

férj dolga, tegyen okosan s gondoskodjék a jövőről.

A millszdorfi kelmefestőgyár és a házhoz tartozó gazdaság magában már tekintélyes iparágat képez, melynek az öreg becsületeért és a vagyon tökéjének föntartása végett, meg kell maradnia s ebből ő semmit

sem enged át. Ha majd egyszer ő és neje, a festőné, meghaltak, akkor a millszordfi festő-gyár a gazdasággal együtt egyetlen leányuké, a gschaidti csizmadiáné leendő, és aztán tehetnek vele, a mit akarnak; de mindez csak azon esetben történhetik, ha az örökösök méltók lesznek örökségök átvételére, ellenkező esetben a hagyomány egyenesen gyermekeikre száll, s ha ilyenek nem lennének, csupán a köteles rész kivételével, más rokonokra megy át.

A csizmadia nem is kért semmit; büszkén kimutatta, hogy ő csak a szép és jó leányt ohajtotta birni s nem áhitozik vagyó nára; ő tudni fogja nejét eltartani, úgy mint őt otthon eltarították. Mint nejét nem csak szebben járatta minden gschaidti nőnél, de még szebben is, mint otthon valaha járt, és sokkal jobban is éltek étellel-itallal, mint szülői házában szokva volt. És hogy apósával dacoljon, megtakarított pénzéből mindig több-több földet vet, míg végre jókora birtokot szerzett.

Házasságuk első évében fiuk született, s két év múlva egy leánykával áldá meg őket az ég. Hanem a nőnek úgy tetszett, hogy férje nem szereti annyira gyermekeit, mint ő kívánta volna, s mint ő azokat szerette, mert mindig komoly arcot mutatott és dolgaival foglalkozott. Ritkán játszott vagy enyelgett a gyermekekkel, s mindig komolyan szólt hozzájuk, mint felnöttekkel szokás beszélni. Mi az anyagi ellátást illeti, a gyermekek legkisebb hiányt sem szenvedtek, jó és elegendő táplálékot, czélszerű és csinos ruházatot kaptak.

Kezdetben a festőné gyakran jött az új házasokhoz Gschaidtba, kik őt Millszordfiban búcsúkor s más ünnepek alkalmával

viszont meglátogatták. Midőn már a gyermekek a világon voltak, a nagymama még gyakrabban jött át Gschaidtba, mert nagyon szerette unokáit, ajándékokat hozott nekik, s mindig egypár napig mulatott kedves körükben. De az évek haladtával a nagymama kora, egészségi állapota a gyakori átjövételt nem engedé meg, s a festő sem látta szívesen, hogy neje hosszabb időre távozzék a háztól, tehát más gondoltak; megfordították a dolgot, s most a gyermekek látogatták meg nagymamájokat.

Sokszor az anya személyesen vitte őket kocsin át, máskor pedig jól betakargatva,

mivel még kicsinyek voltak, a szolgáló vitte el őket könnyű szekerkén. De midőn már

nagyobbak lettek, vagy anyjokkal, vagy a cseléddel gyalog mentek át Millszordfiba, sőt midőn a fiu már annyira megnőtt, hogy egyedül is elmehetett a jól ismert hegyi uton, gyakran eresztették őt el nagymamáját

meglátogatni, sőt, minthogy erős, ügyes és okos fiu volt, szép csendes időben megengedték szülei, hogy kis nővére is vele menjen. Ez szokás a hegyek lakóinál, nagy gyaloglásokhoz szokva lévén, a szülők egyáltalában, s kivált meg

olyan férfiak, mint a csizmadia, ki fiatal korában a legügyesebb hegymászó és bátor vadász volt, örömet látják, ha gyermekeik jókorán edzik testüket s erősödnek.

Igy történt, hogy e két gyermek a hegyi utat többször megtette, mint a többi falusiak összesen, s mivel már anyjokat is mintegy idegenek tekintették a faluban, ez által a gyermekek is idegenek lettek, nem is igen számították őket a gschaidtiakhoz, és félig már millszordfiaknak nézték őket.

A fiut Konrádnak hívták, atyja után; ő egészen atyja komoly, higgadt természete-

tével birt, — s a leányt anyjáról, Zsuzsinak. A kis leány bátyja eszélyességében annyira bizott, miszerint feltétlenül engedelmessédek szavának.

Szép reggeli időkben lehetett látni a két gyermeket a völgyben, délfelé tartva vándorolni s a mezőn át oda érkezni, hol a fenyőerdő tekint le rájuk; midőn ahhoz értek, egy úton szépen felmentek a hegyre és még délelőtt kiérték a nyílt mezőre Millsz-dorf felől. Konrád megmutatta Zsuzsinak a réteket, melyek nagyatyjuk birtokához tartoztak, aztán a vetéseken, hol őt a gabnaneműekkel ismertette meg, haladták át, és csakhamar meglátták a ház-eresz alól lecsüngő, szárítás végett oda akasztott kelméket a szélben lobogni, melyek furcsa alakzatokat váltottak; majd hallották a ványoló malmok kolompolását; ezeket az öreg festő posztószövények és timárok számára állította fel. Végre még egy kanyarodást tettek a vetések mellett, s rövid uton a festőgyárhoz közeledtek a hátsó kertajtón át.

Ott már nagyanyjuk várta, ki mindig sejté, ha a gyermekek jöttek, ki-kinézett az ablakon, s messziről megismerte őket, kivált ha Zsuzsika piros kendője a napfényben virított.

Most a mosó-szobán át, a sajtó felől, bevezette őket a lakszobába, leültette, nem engedte, hogy a nyakkendőt vagy kabátot hirtelen levessék, mert könnyen meghülhetnének, ki lévén melegekedve a járástól, s ebédre ott tartotta őket. Ebéd után aztán szabad a felső ruhát levetni, játszhattak, járhattak kelhetek a nagyatyjai házban s mindent tehettek, csak azt nem, a mi épen tilos vagy

illetlen volt. Az öreg festő, ki mindig jelen volt az ebédnél, tanulmányaikból kérdezte ki őket, s különösen meghagyta nekik, mit tanuljanak meg legjobban. Délután, még mielőtt ideje lett volna, indulásra szólította őket nagyanyjuk, nehogy valamiképp elkéssenek.

Olyankor rendesen megajándékozta őket, néha értékes arany vagy ezüst pénzdarabokat is adott nekik, vagy két csomagot készített számukra, ezekben oly tárgyak voltak, melyekről azt hitte, hogy szükségesek, vagy a gyermekeknek örömet szereznek.

De mivel nagyanyjuk mindig idő előtt intéte őket az indulásra, azt okozta vele, hogy a gyermekek épen az uton

késtek majd itt, majd ott; örömet ültek a mogyoróberekben, a hegyormon, s kövekkel törték a mogyorót, s ha az nem volt, másként töltötték el az időt különféle játékkal. Konrád néha kis testvérenek mesét mondott, vagy ha a vörös oszlopnál mentek el, elvezette őt egy darabig a balra felnyúló uton, s mondta, hogy itt a havasra lehet felmenni, hol szirtek és kiálló kövek vannak, melyeken zer-

gék ugrálnak ide-oda, s nagy madarak repülnek a légben. Több ízben kivezette őt az erdőből, s ott a száraz gyepet s a kised afonya-bokrokat nézdeltek; de innen csakhamar visszatértek ismét, s alkonyat előtt mindig hazaérkeztek, a miért a fiut többnyire megdicsérték.

Egyszer épen karácsony előtti napon, midőn Gschaidt felett az első reggeli szürkület teljes világosságba ment át s az egészet vékony, átlátszó fátyol borította, melyen át a különben is alant s messze járó nap

délkeleten csak határozatlan vörös golyóként látszék; igen szép, csendes idő lévén, úgy hogy inkább márcziusi, mint deczemberi naphoz volt hasonló a csendes, szinte lanyha lég, — e napnak reggelén a csizmadiáné így szólt gyermekeihez:

— Mivel ma oly kellemes idő van, s miután régen nem esett hó vagy eső, az ut kemény és jó, atyátok is beleegyezett, ma szabad lesz a nagymamához Millszordfba átmenni, de előbb kérjétek meg a papát.

A gyermekek még öltözetlen szaladtak a másik szobába, hol atyjok embereivel dolgozott, s kérték őt, engedje meg, hogy átmehessenek Millszordfba, mivel oly szép idő van. Atyjok megengedte, s ismét visszaszaladtak anyjokhoz.

A csizmadiáné tehát jó melegen felöltöztette a kis leányt, míg a fiu segély nélkül felöltözködék, és sokkal korábban készen volt, mint kis húga. Midőn megreggeliztek s egészen felkészültek, anyjok így szóla:

— Konrád, jól vigyázz, mert ha a leányt veled elbocsátom, korán kell indulnotok; sehol se késlekedjétek, s ha nagyanyátoknál ebédeltetek, mindjárt induljatok haza, és igyekezzetek, mert most a nap igen rövid ideig tart s hamar besötétedik.

— Tudom én azt jól, édes anyám, — mondá Konrád.

— S jól ügyelj Zsuzsira, hogy el ne essék s nagyon föl ne hevüljön.

— Jól van, édes anyám.

— Tehát Isten veletek. Menjetek még atyátokhoz s mondjátok, hogy már indultok.

(Folyt. következik.)

Pipás kántor.

Nagy sáskajárásról lesz emlékezetem,
Mely támadott vala távol napkeleten;
Töröknek mondta ezt a jó magyar szája!
Szomoru időknék szomoru nótája.

Sarczólo készségben éle Szolnok alatt
A pogány seregből egy jókora csapat:
Lova a magyar ló abrakját elvette,
Maga meg gazdája kenyerét megette.

A szomszéd helységek valamelyikében
Motoszka támadt a jó kántor fejében;
Hogy a törököket ő bizony megnézi:
Mit, mit nem csinálnak lófarkas vitézi?

Volt kántor uramnak két szép tulajdona:
Nem állott meg a bor előtte, de soha!
Pipáját míg ivott, csak addig nem szitta:
Pipás kántor, — már a vidék csak úgy hitta.

Egyszer hát kiballag a falu végére,
Onnan lopakodva a bodzásba ére,
Azután meg guggon ment az ér-oldalon . . .
S egyszer látja: hogy már elég közel vagon.

Sűrű galagonya-bokor volt nem messze,
Ott lesz még egyszer jó, ott nem vesznek észre,
S benne ült a kántor két-három perez alatt,
Előtte lóháton czifra török csapat.

Nézte, mint forgott a sereg ide s tova,
Tüszkölt, ágaskodott nem egynek a lova,
Nézte a sokféle eszközt és szerszámot,
S nagyon kedvére vált minden, a mit látott.

S míg ezeken függött a két szeme és esze:
Zsebjebe elszökött pipájáért keze,
Megtölté s kiütött reá a revébül,
S mindezt tevő a jó kántor tudta nélkül.

És lőn nemsokára, hogy a bokor felett,
Mintha a béliiben raktak volna tüzet,
Vagy volna befütött téglaszín kéménye,
Kékszinü füstoszlop csavargott az égre.

A füst szemébe tünt a török vezérnek . . .
S a kántor látja, hogy felé nagyon néznek,
Nem tudja az okát, csak úgy fül és fázik . . .
S akkor veszi észre, hogy hiszen pipázik!

Azonközben néhány török oda nyargal,
A bakrot szurkálják, veregetik karddal;
A „falu torkából“ majd kimegy a lélek . . .
Végre ráakadtak, — vége van szegénynek!

Mégis csak meghagyták a vezér szavára,
Kinek nagyon tetszett szörnyü pipázása:
„Ne bántsátok, — mondá, — ki így tud pipázni,
Nem lesz azzal szégyen egy szál kardra szállni!“

És kikiáltatja rögtön a helységben:
Mikép a kántornak bujvivása léssen!
És ha a törököt a harcban leveri:
A helység adóját husz nap elengedi.

Összefut a hirre a falu népessége,
Százféle beszédnek se hossza, se vége;
Kántor uram pedig epekedik nagyon . . .
A mennykövel üttet dohányt, pipát agyon.

Lefityeg az orra, mint beteg pulykának,
A bátorító szók semmit sem használnak;
Mondják: vágja agyon, eb lelke pogánya! . . .
De ő nem szól semmit, csak fejét csóválja,

Végre megesis a népnek szive rajta,
Szánalommal válik a biztatás kangja:
A sok sohajtással kivesszik sodrából,
S ime szemlátomást felvidul magától.

„Sohse sohajtsatok, sohse busuljatok!
Egyszer meg kell halni, természetes dolog!
Hanem a míg élek, csakugyan jól élek . . .
Ugyan hozassatok egy kulaes bort, kérlek!”

S a mint felvágja a jó bor nyelve csapját,
Vigan félreüti szöretlen kalapját;
Még a rosz pipa is kegyelmet nyert nála.
„Majd megtanítlak én, lánczhardt pogánya!”

Harmad napig így megy a hely ég házánál,
Talpig pipafüstben, torkig borszeszben áll,
Aprítja a pogányt a vitéz kántor,
„Fogtam én törököt — monda — egyszer-másszor!”

Azonban ütven a bajvívás órája,
Tántorgott, r szketett a jó kántor lába;
Látván rettegését, így suttogott a nép:
Sohse látjuk többé pipázni ő kelmét!

De felbátorodott. És most összevágna,
Nem engedvén kemény tartásban egymásnak;
Most lelket kap, s imígy szól vidámon a nép:
Dejszen már egy cseppet se féltsük ő kelmét.

Oda vág egyik kard hirtelen e szóra:
Mintha csak a mennykőnek csapása volna;
Oda néznek; . . . s nincsen többé fej a pogány . . .
Vagy mit is beszélek . . . a jó kántor nyakán.

Szegény nép elnémult s hazatért csendesen,
Forgatván elméjét a bús történeten;
A közös megjegyzés végre is ez leve:
Csak nagyobb pipás volt, mint kardos ő keme!

Tompa M.

A ki még pánczél-fregattot nem látott.

(Két képpel.)

„Im elbocsátlak, éltem hajója!” — De-
hogyan bocsátlak, dehogyan, sőt inkább úgy
beléd kapaszkodom, hogy a szélvész se ráz
le rólad, mert a mint kezdem észrevenni,
itt meglehetősen „gyászaldalt susognak a
habok”.

Bizony lelkem drága olvasóm, egy kissé
zajlott az a tengernek nevezett nagy víz,
midőn a trieszti kikötőnél egy csolnakba
ültem; volt benne igaz két evező, de csak
egyetlenegy, Mathuzalem-koru olasz sajkás,
ez is úgy nézett rám, mint uj kapura, mert
biz én bevallom együgyűségemet: nem tud-

tam vele beszélni. Mielőtt azonban arra a
gondolatra jött volna, hogy a ladikból ki-
kergeessen, kinyújtám karomat és rámutat-
tam egy pontra, aztán leültem, és azt
mondtam neki: most már avante (előre), ha
mindjárt a világ másik oldalára viszesz is.

Az olasz csakugyan megértett, s leoldá
ladikját, mely bizony meglehetősen izgott-
mozgott a hullámok tetején. Még a parton
megkérdeztem egy németet, hogy: „mi fe-
ketélik ott a sikon távolban?” — és meg-
tudtam tőle, hogy az bizony nem más, mint
egy pánczél-fregatta, a „Habsburg”. —
Ezek a nagyobb hadihajók — úgy mond —
nem szoktak bejönni a kikötőbe, mert na-
gyon mélyen vannak a vízben és nehezen
mozoghatnak.

Na pánczél-fregatta, „Habsburg”, meg-
nézlek! Az ég leereszkehetnek, a tenger fel-
emelkedhetik, hegy, völgy összeolvadhatnak,
de te nem fogsz megszabadulni tőlem, se
irgalom, se kegyelem, megnézlek, ha csak
addig élek is.

Mindössze annyit tudtam olaszul, hogy:
avante. Midőn a hajók közül kiértünk, s
láttam, hogy a Mathuzalem meglehetősen erő-
vel forgatja még a két evezőt, s a ladik
tánczolva halad kitüzött célja felé, kezdtem
megnyugtadni az irány, de kezdtem arról is
gondolkozni: nem esem-e tengeri betegségbe
odáig, vagy egyszer csak nem fordulunk-e
fenékkal felfelé, mert a mint közelebb és
külebb haladtunk a tengeren, mindig job-
ban mozgott alattunk a padló, noha szél
egy csepp se fujt, de valami baj történhetett
a tenger alatt, a hullámok meglehetősen na-
gyocskák kezdtek lenni, s én meglehetősen
furcsán kezdtem érezni magamat életemben
először a tengeren, s akkor is ilyen lélek-
vesztőn.

Az olasz Mathuzalem folytonosan beszélt
felém fordulva, és én folytonosan nem ér-
tettem. Szent Kleofás, ha ez most azt be-
széli, hogy forduljunk vissza, különben ha
vissza nem fordulunk, felfordulunk, —
akkor aztán megjárom a sok pénzzel. Épen
azelőtt egy órával beszéltek pedig, hogy
istencsodájakép egy óriási czápa az atlanti-
tengerről valami hajó után beténfergett,
egy a tengerben fürdő embert szépecskén
ketté is harapott, egyik felét, mint egy ka-
tharrezeltlit lenyelve. E gondolat rögtön

arra határozott, hogy bicskát ragadjak, s plengben várjam az óriás ellenséget, és valóban a nyelvemen is voltak e szavak: Na czápa, meggyóntál-e, mielőtt hozzám fogsz, mert engem harapj ketté, ha meg akarsz halni.

Egy félórai hányatás után a világítótorony lábához értünk, hol a hullámok olyan esetepatét csináltak a szikladarabok közt, hogy az embernek kedve kezdett menni az élettől. Ha már itt is ilyen a zenebona, hát csak haljunk meg előre, ne sokat tempózzunk azért a kis időért.

Mathuzalem azonban csak beszélt, csak beszélt, s a ladik néha ágaskodva, néha szédelegve, de azért haladt, minék mondanánk, hogy nem, mert bizony haladt, s most már csakugyan nem volt egy rög se, melybe veszély idején kapaszkodhatunk volna.

Kezitem kalkulálni. — Ez az olasz már legalább is háromszor olyan idős, mint én vagyok. Hihetőleg mindig a tengeren piszógott, és még csak egyszer sem halt meg. Bátyó, bátyó, csak most az egyszer kiméld még meg vén életedet, ha újra a kikötőben leszünk, és ha csakugyan meguntad életedet, hát füttyöld elő azt a czápát és fejjel befelé bujjál egyenesen a torkába.

Ha hó! De hiszen a páncél-fregatta közeledett, pedig oly mozdulatlanul állt a zajló tengeren, mint egy ezövek. Azt, hogy elérjük, már kezdtem hinni, de azt, hogy mint megyek fel rá? — kezdtem nem tudni. Magas egy állat ám az, uram fia, kéménye magasabbra nyulik sok desperatus falusi templom tornyánál, az ágyuk is a harmadik emeleten kandikálnak kifelé, s némelyik úgy tartja száját, mintha be akarná nyelni a napot. Embert nem igen látni, mert a földlzetnél sokkal feljebb emelkedik a vas fal, igen, igen vasfal, — téglá, malter és kövek nélkül, merő vas, ki éven a fát, a mi alatta van, mert az a legujabb rendszer szerint sem változott vassá.

Nos, „Habsburg“, itt vagyunk, félsz-e? A számokról látom, hogy 29 láb mélyen vagy a vízben, de az a 29 láb, mely a víz felett van, nem menekszik meg tőlem. „Falaít rontom, bontom, haragom tetejére kiontom!“ — Azért hogy olyan nagyok vagyunk, nem kell ám oly henczegve, tekinteni ránk, ha olvastad Kukoricza Jancsi történetét,

mikor az óriások földén járván, az óriás nagy büszkén kérde tőle: ki vagy te itt a talpam alatt? — és Jancsi kirántván kardját, úgy vágta talpon az óriást, hogy az elbődülve bukott hátra.

A hajó másik oldalához kellett kerülnünk, mert a lépcsőzet kedvünkért nem jött erre az oldalra; épen midőn ladikunk ott viczkáundozott a hajótövében, mint egy halcsik, jelent meg a lépcsőzet felett egy aranyvállrojtos fiatalember, s én rögtön a legnagyobb czímet választván, felkiáltottam hozzá németül:

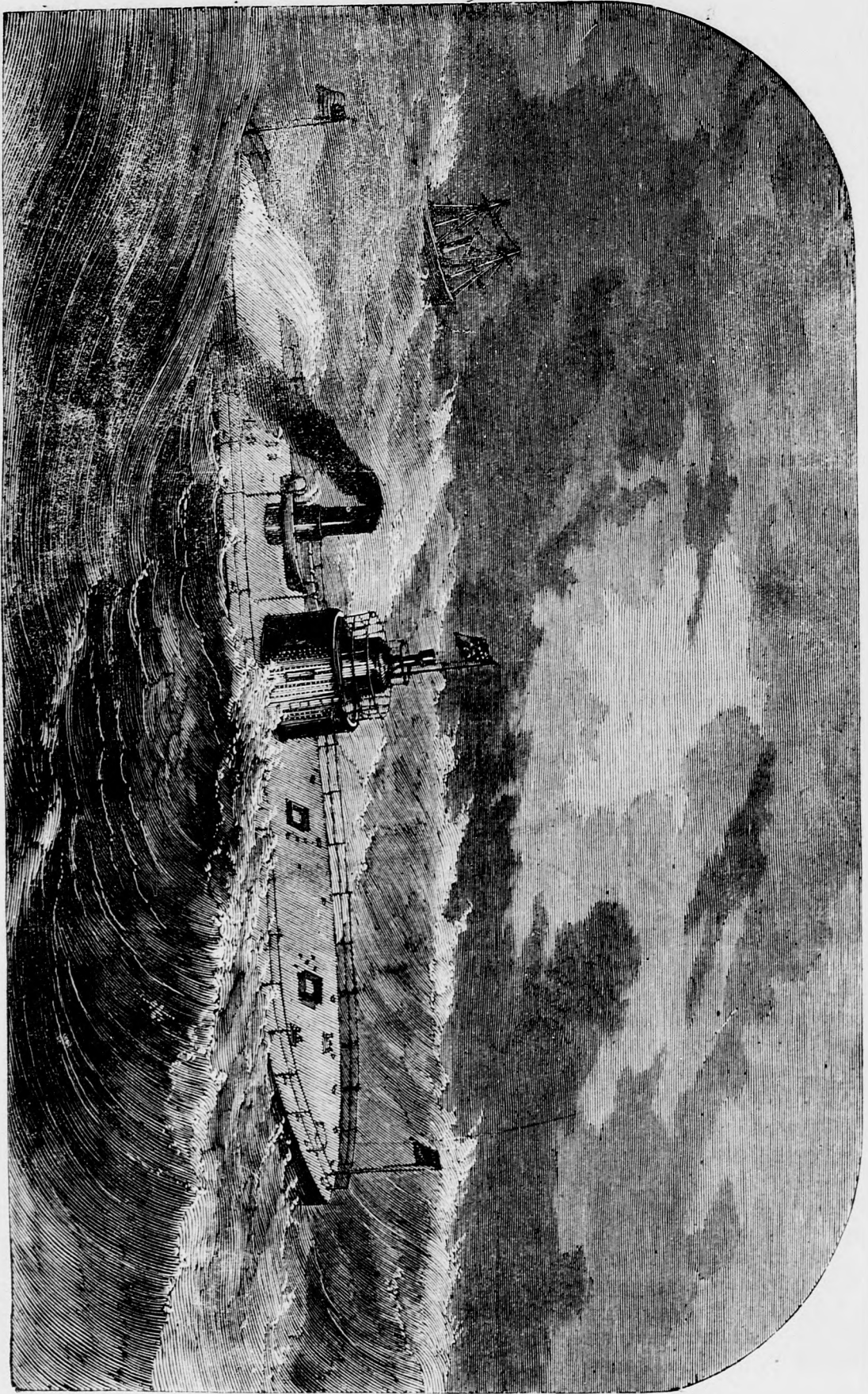
— Admirál ur, nem lenne kegyes felbocsátani a hajóra? —

A tiszt mosolyogva mondá: — Majd megkérdezem először a kapitányt. —

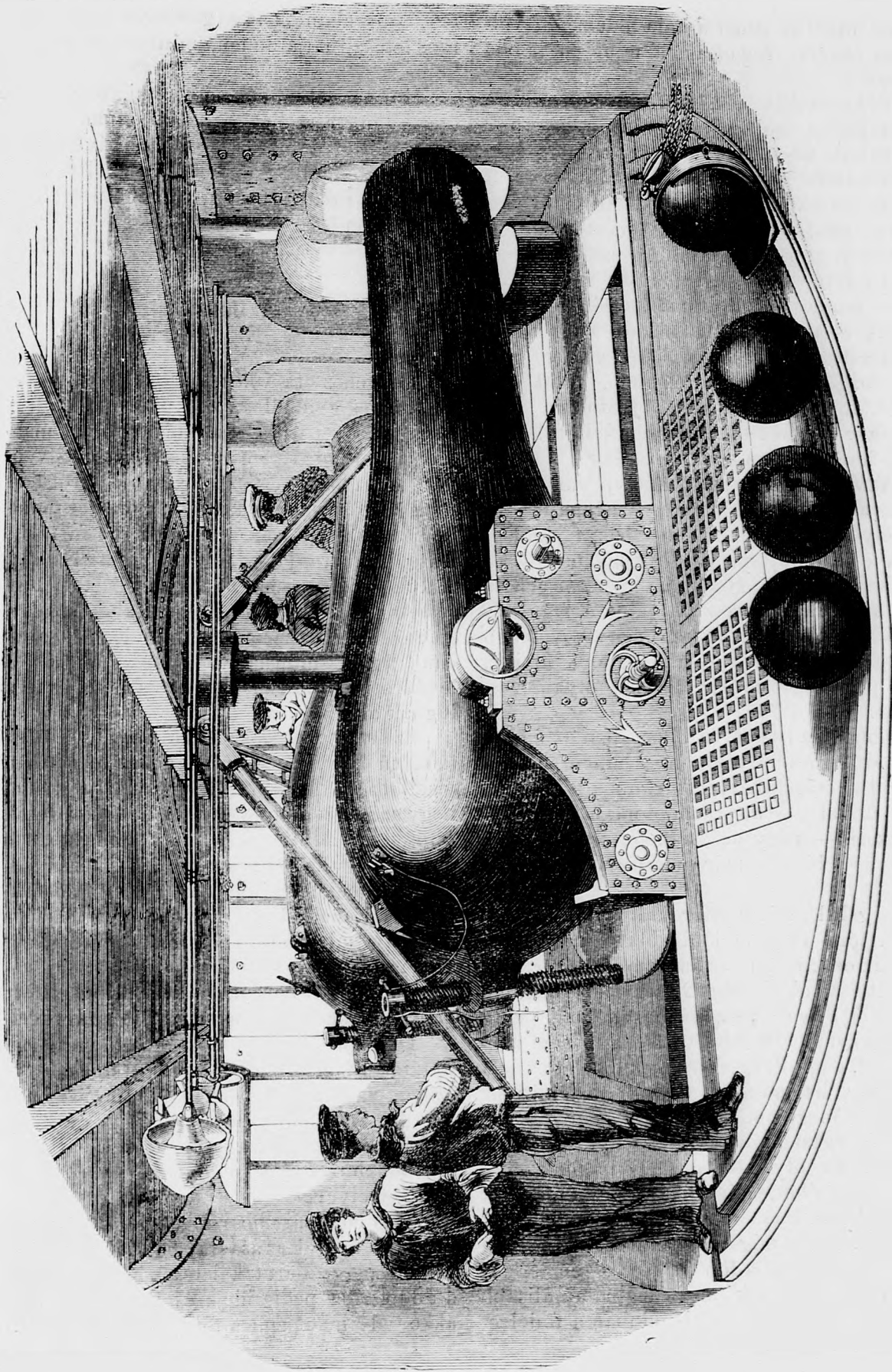
Hát ez a ficzkó még csak a kapitány se volt. A mint azonban hangot hallottak alulról, egy csomó matróz megjelent a lépcsőzetnél, s kezdtek minket bámulni, mintha még soha sem láttak volna szárazföldi embert. A tiszt azonban nemsokára visszajött és jelenté, hogy felmehetünk bátran; — tehát nem félt tőlünk odafön senki.

Felmenni? Ha még az először olyan könnyű dolog volna! A lépcső nem ért le egészen a vizig, a ladik pedig olyan illedelmetlenül viselte magát, hogy még csak föl se tudtam benne állni, Mathuzalem pedig nem értett egy szót magyarul, se németül, beszélj aztán vele, hogy segítségedre legyen. Annýt azonban mégis kitalált a maga esztől, hogy a lépcső alá evezett, s én egy ügyes ugrással belé kapaszkodtam, s egy második ügyes ugrással a lépcsőn termettem. Jó, hogy ezen ügyességem bámulása akkor eszembe nem jutott, mert a lépcső helyett bizonyosan a tengerbe léptem volna.

A matrózok nevelték erőlködésemet, és ennek köszönhetém, hogy a következő furcsa esetet láttam. A hajó végéről kinyult egy rud, a rudról lenyult egy kötél, és ahhoz a kötélehez hozzá volt kötve egy csolnak. Hát egyszer csak két matróz egymás után úgy sétál kifelé azon a rudon fényes nappal, mint két holdkóros alvajáró, s majd felkiáltottam, midőn láttam, hogy egyik esik lefelé, — pedig hát nem esett, hanem ereszkedett lefelé a csolnakba a kötélen, és utána a másik. Aztán azt a furesát tették, hogy én a lépcsőn még nem voltam képes felmenni,

Pánczélos hajó.

Pánczélos hajó belseje.

midőn már ők ismét a hajó födézetén voltak és nevetve fogadtak, a mint én is oda léptem.

Végre tehát a födézeten voltunk, a a födézeten, hol egy nagy ponyvát úgy megkefélt vagy hat matróz, mintha édes apok halálát akarták megboszulni rajta. A födézeten különben nem sok látni való van, hanem lenni, ott lenni! Egy őrmester adatott mellém vezetőül, s a mint levezetett s megpillantottam két oldalról a két sor ágyut, szinte borsózott a hátam: ha például valamelyik eltalálna sülni. Bizony vagy tizenhat darab réz volt az, és két ember csak úgy forgatta őket kerekeiken, mint egy bábot. Egyet éppen nekem fordítottak. Huh — mikor rám nézett! Bátorság kellett hozzá, hogy hanyatt nem esett az ember.

Aztán megmutatták, milyen vassal van borítva a falzat, mely falzat vastagabb volt némelyik pesti kétemeletes ház falánál, s rajta a háromujnyi vastag vaslemez, — és egy mérges ágyugolyó, ha közlől érheti, úgy bujik rajta keresztül, mint a faggyun.

Azok a lánczocskák sem éppen megvetendő gyengeségűek, melyek a horgonyt tartják, csak mint egy ember dereka, olyan vastagok.

Ebben az osztályban, melyben az ágyuk vannak, nincs más semmi; hanem lenni, a második osztályban, ott vannak a kabinok (hajószobák), s úgy gondolom, a kormánykerék is, — vagy az talán az első osztályban van? bizony már nem mernék rá megesküdni.

Legalul aztán van a raktár, enni- és nem enni-, lőni- és nem lőnivalókkal megrakva, de már oda nem mentünk, mert 1-ször nem is volt szabad, de mert 2-ször nem is mentem volna én olyan veszedelmes helyre, pedig még akkor a „Radecky“-fregatta sem robbant fel, s így kevesebb okom lehetett volna a félsre, hanem azért tudtam én félni már akkor is meglehetősen.

Egy egész kis vas-vár egy ilyen hajó, de mit ér, ha oly könnyen elsüllyedhet vagy légbe repülhet, mint akármelyik más, sőt még jobban, mert a másféle hajót hagyják utjára menni, míg az ilyennek neki állnak és döngetik agyba-föbe.

A kapitánynak még legkriminalisabb helyzete van abban a kis oduban a födéze-

ten, — valami nagy goromba ágyugolyó úgy letaszíthatja onnan, mintha ott se lett volna.

Mondja aztán nekem valaki, hogy szép élet a tengerész-élet. Szép ám onnan a kandalló mellől a biztos szobában kávézgatva és pipaszó mellett, hanem tessék itt megpróbálni, mikor az ágyuk bömbölnek. Kar-samadiener!

T - i T.

A borz.

(Vége.)

Kedvencz étkei közé tartozik a szőlőtöke édes, leves gyümölcse, s a kukoricza vastag, gyenge csövei. Ha egy kukoriczaföldet meglátogat, akkor szörnyű pusztítást visz véghez. A szőlőben egész darabokon letördeli, leszaggatja a venyigéket, a szőlőt szétnyomkodja, összetapossa, a legnagyobb fürtöket leszedi, megrágja, s az egész földön elszórja. A kukoriczával sem bánik szívesen. A leg-erősebb szárazakat letöri, számtalan kukoriczacső hever szerte-szét, mindegyik meg van rágva, mintha válogatná, melyik a legédesebb, hosszú levelei szétszaggatva lógnak alá.

Ezen látogatások főoka ama gyűlöletnek, melylyel a gazdák a borz irányában viseltetnek. Azt már megszokta a gazda, hogy a négylábu vagy szárnyas állatok szintén részesüljenek a mező áldásában s nem is irigylik tőlük annyira, ha szerénységet és kiméletet fejtenek ki a dézsmálásnál, de ne járjanak el oly otromba ügyetlenséggel, oly udvariatlan elbizottsággal. Nem annyira a lopott szőlőért és kukoriczacsővékért üldözik a borzot, mint az elpusztított szőlőindákért és letört kukoriczaszárazakért.

Többféle módon szokták őt vadászni. Résziut lesbe állnak gonosztetteinek helyszínén, vagy lakása bejáratánál, midőn hazamen; e két módon csak holdvilágos éjjeken lehet őt vadászni, vagy éppen ezen barlanglakából hurezolják napfényre — ebek és ásók segítségével.

Erős előlábai hosszú görbe karmaival, igen alkalmasak az ásásra; ha üldözéstől fél, néhány perc alatt tökéletesen beássza magát a földbe; ha pedig ideje és nyugalma van, akkor oly lakot épít a föld alatt, mely cél-

szerűségre és esinosságra nézve ritkítja párját. Földalatti vára a következetes, vas szorgalom valódi remekműve, s azon határozott ohajtás következménye: hogy magában egyedül lehessen.

Egy nagy, kész borzlakban találunk egy mély katlant, mely főszobául szolgál, többféle mellék helyiségeket, melyek éléskamráknak szolgálnak; távolabb van egy helyiség minden tisztatlanság számára, ezen lakból több folyosó vezet a felszínre, különböző irányban és sokféle kanyarulatokban, hanem ezek közül rendszeren csak kettőt használ, a többit csak akkor, ha üldözik, vagy más rendkívüli alkalommal. A mi a helyet illeti, azt nem igen válogatja. Erdő, napos hegyoldalak, repedezett sziklás talaj, ő mindennel megelégszik, ha csak magányos és félreeső s nem esik igen messze az eledelt nyújtó helyektől. Egy félórányi távolságra csak elmén éjjeli rablásai után, de messzebb nem igen távozik, mert rossz gyalogoló.

Ezen erődített házában keresik fel őt tehát az emberek, hogy minden büneiért meglakoltassák. Ez rendszeren ősszel történik, midőn már jól kihizlalta magát téli alvására, mely decemberben kezdődik s februárban már vége van, de e közben is felébred, melegebb verőfényes napokon. A gonosztevő ilyenkor kövér zsákmányul szolgál üldözőinek, s életével lakol büneiért.

Az ilyen borzkiásás némileg hasonlít az ostromhoz. Már a menet is, midőn közeledik, komoly fenyegető benyomást tesz. Elöl a vadászok löfegyverrel és vadászéssel, szórkán vezetve az apró, rövid és görbe lábú borz-kutató ebekkel, azután a borz-ásók kapával, ásóval, s rendszeren csatlakozik hozzájuk egy sereg kíváncsi, kik figyellel hallgatják a sokféle históriát a komor, vén borz életéről és haláláról, érzéketlenségéről, mert vastag bőre s az alatta lévő zsírréteg vértként védi testét, emberek és állatok támadásai ellen, — melyeket a vadászok utközben elbeszélnek.

A hely színére érkezve, mindenki hosszabb ideig tartó táborozásra helyezi el magát. Az élelmi szereket előszedik, kényelmes ülőhelyeket keresnek fel, s ha már késő ősszel van, rendszeren hatalmas tüzet gyujtanak, míg a vadászok és ásók a munkához fognak s a kutyákat a borz-lakába bocsátják,

hogy a fenyegetett háziur jelenlétéről meggyőződjenek.

Ha a borz otthon van, akkor a kutyák pár pillanat múlva hangot adnak, mi, ha először halljuk, olyan mélyen a föld alatt, egy fölötté távolról hangzó csaholás benyomást tesz. Ha a kutyák csaholásuk által a helyet megjelölték, melyen a borz tartózkodik, akkor kezdődik az ásás; ezen munka néha igen hamar célhoz vezet, néha meg sok óráig eltart, a talaj keménysége vagy könnyen áshatósága szerint.

Én egyszer jelen voltam ilyen borz-ásánál, mely reggeli nyolczórától délutáni négy óráig tartott, daczára annak, hogy négy-öt erős férfi folytonosan dolgozott. Ezen egész idő alatt, igen csekély félbeszakítással, két kicsi, de kitünő borz-eb kitarított a borzlakban, folytonos csaholással és vonitással. Mindjárt elejénten becsukták és eltorlaszták a feltalálható bejárásokat, hogy az ostromlott meg ne menekülhessen. A néhány még nyitott bejárásokon, néha-néha, nyilván akarata ellen, a borz által keményen szorítatva, kibujt az ebek egyik vagy másika, többnyire háttal kifelé. Midőn egyikök először kibujt, már is a viadal jelét, egy vérző sebet visle homlokán. Valahányszor kijött, mindig rosszabbul nézett ki; szemei teli ragadtak földdel, testét piszok és por fődé; szája habzott s orrán a harapások újabb nyomai voltak; az egész állat reszketett a dühtől, harcvágytól és izgultságtól, s dühösen vonított és sikitott, midőn a vadász, miután szemeit hideg vízzel gmosta, őt visszatartani akará, hogy kissé pihenjen.

A soká tartó ásás már meglehetősen kifárasztotta a munkásokat úgy, mint a nézőket, midőn egy ásó-emelésre egyszerre a borz élestára megnyilt s abból a legpompásabb érett szilvák jöttek napfényre, ez alkalommal egy esinos, élénk kis fiu mindnyájunknál nagy derűtséget idézett elő, egész komolyan kérdezvén: vajjon hányat ad a borz ezen szilvából egy krajezárért?

A szegény pára ott lenn ez alatt mindinkább közeledék szomorú végéhez. A kutyák mindig gyakrabban ugrottak vissza, csaholva és üvöltve, s a jövő pillanatban ismét eltűntek. Végre farkuk látszék ki a borz-lakon ütött széles résen, az ebek

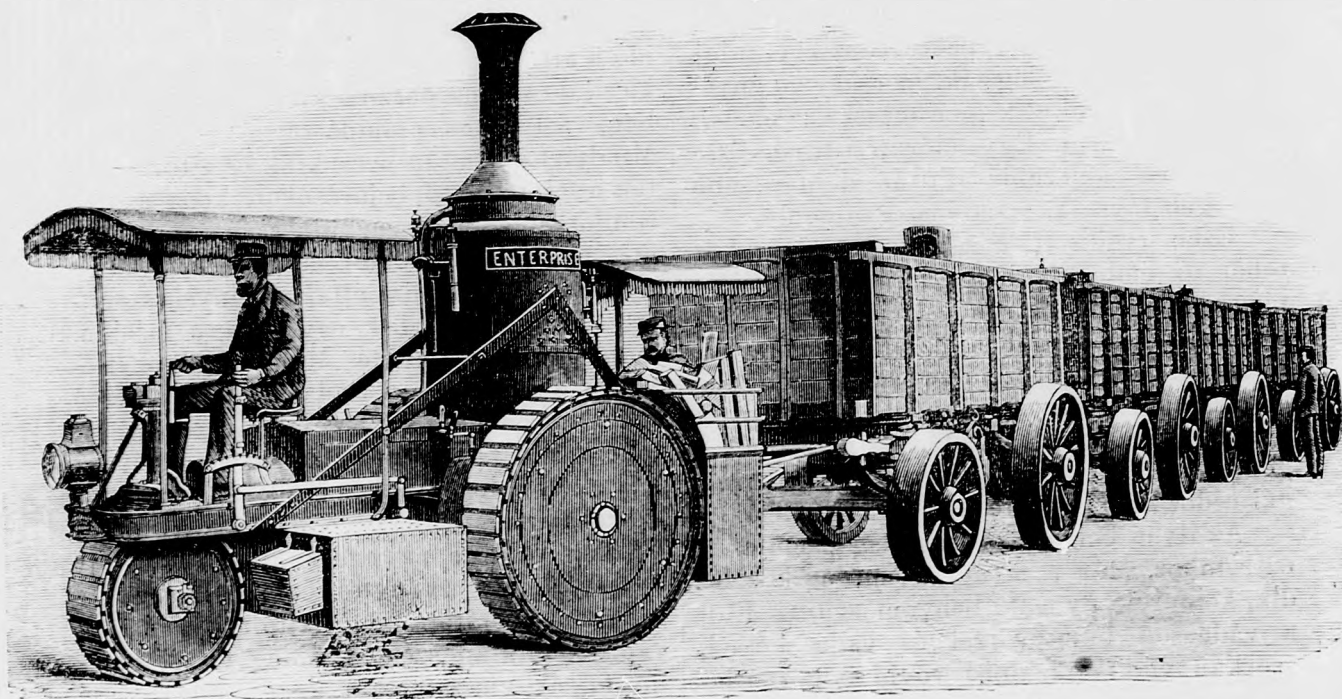
hánykódtak és ránczigáltak, s halk mérges morgás lön hallható.

— Itt van ő! Megvan, megvan! — kiáltának az ásók ujjongva, s a fogót és kaparót, ama két rut eszközt, melyek a borz elfogatására szolgálnak, egy szakértő kéz készen tartotta.

Mindnyájan feszült figyelemmel néztünk a mélységbe, hol a borz minden pillanatban napfényre jöhetett. Egésznap gonosztetteiről, szörnyü fogairól, erős karmairól, dühös védelmezéséről beszéltek s mindnyájan el valánk készülve az utolsó véres harcra. Ekkor a kutyák hirtelen vonitva visszapat-

tantak a gödörből, s utánuk, lassan és nyugodtan, egy kinzott bölcsész megadásával, jött a borz, s megállt, a kutyák támadásai által kifáradva, kimerülten, gonoszul összekuszáltan — irgalmatlan bírái előtt, kik őt örömujjongással fogadták. Minden ellenkezés nélkül hagyá magát a vasfogókkal megcsipetni, a gödörből kiemelteti s egy készen álló födeles edénybe tenni, melyben őt egy tágas rétre vitték, hogy ott agyon löjjék.

Akkor, midőn a világggyűlölő, remeteszerű különczöt oly erőszakosan láttam a napfényre hozatni és a vesztőhelyre vitetni, s visszatekinték szétrombolt, feldulatott vá-

Egy új gőzgép.

rára, annál élénkebben érzem a keserves igaztalanságot, mit rajta elkövettek, miután ő, ámbár sok kárt tett az embereknek, de másrészt hasznot is hajtott számtalan egér, rovar és kigyó elpusztítása által, s ez által jóvá tette mindazon hibákat, melyeket, természetes ösztönének engedve, az emberek irányában elkövetett.

Enderes Aglaja.

Egy új gőzgép.

(Képpel.)

Ugy látszik, hogy korunk csakugyan irtó hadat izent mindenféle akadálynak,

mely a közlekedés terén utjában feltartóztathatná. Ujabb időben ismét egy oly gőzjárművet találtak fel, — persze, hogy megint az angolok, — a melyhez vasut nem szükséges, mert réten, szántóföldön, sőt homokban is mozoghat, s tetemes terheket is képes tova szállítani.

A jelen-kor e fontos találmányának, Thomson ugynevezett „uti gőzöse“-nek rajzát mutatjuk itt be kedves olvasóinknak. Ez egyszerű és minden tekintetben szerfölött gyakorlati szállító eszköz a próbát, minden várakozást felülmuló eredménnyel, már ki is állotta, s ez által a közönséges utakon jár-

ható uti és utczai gőzkocsik készítésének nehéz feladata meg lenne oldva. Pedig e fontos találmányon már igen sok okos ember törte a fejét a nélkül, hogy elfogadható eredményre jutott volna.

Képünkön az uti gőzös egy kőszénnel megrakott kocsivonat vontatójául van feltüntetve, a mely célra Angliában már majd mindenütt használatba vették. Az erős és vastag kaucuk karikákkal körülvett s azonkívül még egymásra hajtogatott acélsinekekkel is hatalmasan felfegyverzett nagy kerekeken lehet észrevenni e mozdony sajátságosságát. A kaucuk e czélszerű alkalmazása folytán minden zökkenést, a mi pedig a gőzmozdonyok járását a közönséges utakon szerfölött nehezítené s akadályozná, teljesen ki lehet kerülni, s ez által a mozgás is csöndessé és könnyüvé válik.

E kerekeket működésök után itélve, az elefánt lábaihoz hasonlították, melyeknek talpa szintén vastag, ruganyos réteggel van bevonva, és ez által a roppant nagy állat gyorsjárása lehetővé van téve.

A közönséges utakon járó új gőzös tehervonatával óránként körülbelül két mértföldet halad, s még meglehetősen emelkedéseken is elég gyorsan megy felfelé.

E hasznos találmány, mint igen czélszerű szállító eszköz, bizonyára hatalmas elterjedésnek fog örüvendeni rövid idő alatt.

Hófehérke és Rózsaszinke.

— Mese. —

Volt egyszer egy szegény özvegyasszony, a ki magánosan élt egy kis kunyhóban, és a kunyhó előtt kert volt, melyben két rózsafa állt, ezek közül az egyik fehér, a másik piros rózsákat hajtott; és az özvegyasszonynak két gyermeke volt, kik a két rózsafához hasonlítottak, s az egyiket Hófehérke, a másikat Rózsaszinkének hitták. Ők oly jámborak és jók, oly dolgosak és vidorak voltak, hogy párjokat kelle keresni a világon, — csak hogy Hófehérke csendesebb és szelidebb volt, mint Rózsaszinke. Rózsaszinke inkább kün szökölt a réteken és mezőkön, virágokat keresett és pillangókat üzött; Hófehérke inkább otthon ült anyjánál, segített neki a ház körül, vagy felolvasott, ha nem volt más dolga.

A két gyermek annyira szerette egymást, hogy mindig kézenfogva mentek, ha együtt kün jártak, és ha Hófehérke mondá: „Nem fogjuk egymást elhagyni“, Rózsaszinke felelé: „A mig élünk, nem“, és az anya hozátev: „A mivel az egyik bir, azt oszszá meg a másikkal“.

Gyakran futkostak magukban az erdőben és piros szamóczát szedtek, de egy állat sem bántotta őket, sőt inkább bizalmasan közeltek hozzájuk: a nyulacska káposztalevelet evett kezökből, az öz mellettök legelt, a szarvas egész vigan előugrott, a madarak ülve maradtak az ágakon és énekeltek, a mint tudtak. Semmi baj sem érte őket; ha az erdőben elkéstek, és az éj meglepte őket, egymás mellett lefeküdtek a mohára, s aludtak, mig a reggel jött, és anyjok tudta azt, és semmit sem aggódott miattok.

Egyszer, a mint az erdőben töltötték az éjt, és a hajnal pirja őket felébreszté, egy szép gyermeket fényes fehér ruhában láttak fekhelyök mellett ülni. Ő felállt és nyájasan tekintett rájok, hanem semmit sem szólt, és az erdőbe ment. És midön ök körülnéztek, akkor látták, hogy egy mélység szélén aludtak, s bizonyosan beleestek volna, ha a sötétben még egypár lépést tesznek előre. Anyjok aztán azt mondá nekik, hogy az bizonyosan az angyal volt, a ki a jó gyermekek fölött örködik.

Hófehérke és Rózsaszinke oly tisztán tartották anyjok kunyhóját, hogy öröm volt csak belle pillantani is. Nyáron Rózsaszinke gondoskodott a házról, s minden reggel, mielőtt anyja felébredt, egy virágbokkrétát tett ágya elé s abban mind a két fácskáról volt egy-egy rózsza. Télen Hófehérke meggyújtotta a tüzet, s az üstöt a vaskampóra akasztotta, az üst pedig sárgarézből volt, de ugy ragyogott, mint az arany, oly tisztára vala surolva. Este, ha a hópelyhek hulltak, mondá az anya: „Menj, Hófehérke, reteszeld be az ajtót“; s aztán a tüzhely mellé ültek, és az anya elővette szemüvegét, s egy nagy könyvből felolvasott, és a két leány hallgatta, s a mellé fontak; mellettök a talajon feküdt egy báránka, s hátuk mögött egy pálczán ült egy fehér galamb, fejét szárnya alá dugva.

Egy este, midön így szép csendesen együtt ültek, valaki kopogott az ajtón,

mintha kívánná, hogy bocsássák be; az anya mondá:

— Hamar, nyisd fel, valami vándor lesz, a ki éji szállást keres.

Rózsaszinke felugrott és hátratolta a reteszt, hanem a helyett, hogy ember jött volna, — egy medve dugta be vastag, fekete fejét.

Rózsaszinke felsikoltott és visszaugrott; a báránka béggett, a galamb felriadt, és Hófehérke az anya ágya mögé rejtőzött. Hanem a medve elkezdett beszélni és így szólt:

— Ne féljétek, én nem bántlak titeket; félig megfagytam, s csak egy kicsit föl akarok melegedni nálatok.

— Ej, te ostoba medve, — mondá az anya, — feküdjél hát a tüzhöz, hanem vigyázz, hogy bundád meg ne pörkölődjék. — Aztán kiáltá: Hófehérke, Rózsaszinke, jertek elő, a medve nem bánt titeket, szavát adta rá.

Tehát mind a ketten előjöttek, s lassankint a báránka és a galamb is közelébb jött s többé nem féltek.

A medve mondá:

— Gyermek, verjétek le egy kissé a havat bundámról.

S ők f. gták a seprőt, és a medve bundáját tisztára söpörték; ő pedig elnyújtózott a tűz mellett s egész kéjelmesen dörmögött.

Nemsokára egészen bizalmasok lettek a gyermekek, s mindenféle tréfát üztek a hivatlan vendéggel: kezeikkel belecsimpaszkodtak bundájába, lábukat feltették hátára, ide-oda hempergették, vagy a nyírfaseprővel rá-rá huztak, s ha dörmögött, nevettek. A medve mindezt nem bánta, csak ha kissé vastag lett a tréfa, kiáltott fel:

— Hagyjatok el tben, gyermekek! Hófehérke, Rózsaszinke, ne üsd agyon a kérőt!

Midőn az alvás ideje megérkezett s a gyermekek ágyukba feküdtek, az anya így szólt a medvéhez:

— Isten nevében itt maradhatsz a tüzhely mellett; így meg lesz védve a hideg és a rossz idő ellen.

Midőn megvirradt, a két gyermek kibocsátotta a medvét, s ő a havon az erdőbe ügetett.

Ettől kezdve a medve minden este meg-

jött abban a bizonyos órában, és lefeküdt a tüzhelyhez, s megengedé, hogy a gyermekek tréfálózzanak vele, a mint nekik tetszik; s ezek annyira megszokták őt, hogy az ajtót nem is retesztelték be előbb, míg csak a fekete társ meg nem érkezett.

Midőn a tavasz beköszönt s odakün minden zöld volt, a medve így szólt Hófehérkéhez:

— Most hát távoznom kell, s egész nyáron nem szabad visszajönnöm.

— Hová mégysz, kedves medve? — kérdezé Hófehérke.

— Az erdőbe kell mennem, hogy kincseimet a gonosz törpéktől megőrizzem; télen, ha a föld keményen meg van fagyva, nekik lenn kell maradniok, mert nem áshatják magukat keresztül, — de most, ha a nap a földet fölengesztelte és átmelegítette, keresztülörnek, és feljönnek kutatni és lopni. A mi egyszer kezeik közé és barlangjokba került, az nem jön megint oly könnyen napfényre.

Hófehérke nagyon szomorú lett az elválás miatt, és fölnyitotta az ajtót, s midőn a medve kifelé ügykezett, beleakadt a sarokvasba, és bőre egy helyen felszakadt, s Hófehérkének úgy rémlett, mintha aranyat látott volna keresztül-csillámlani; de erről nem győződhetett meg, mivel a medve gyorsan elfutott s csakhamar eltűnt a fák mögött.

Egy idő múlva az anya a gyermekeket az erdőbe küldé, galyat szedni. Azok odakün egy nagy fát találtak, mely kívágva a földön feküdt, és a törzs mellett valami ugrált le s föl; hanem nem bírták kitalálni, mi lehet az. Midőn közelébb jöttek, egy törpét láttak, öreg, ráncos arcczal és röfnyi hosszú hófээр szakállal. A szakáll vége bele volt akadva a fának egy hasadékába, és a kis emberke úgy ugrált ide-oda, mint valami eb a pórázon, és nem tudta, hogyan segítsen magán. Végigmérte a két leányt vörös, tüzes szemével, és kiáltott:

— Mit álltok itt! nem tudtok idejönni és rajtam segíteni?

— Mit csináltál, kis emberke? — kérde Rózsaszinke.

— Ostoba, kíváncsi liba, — felelé a törpe, — ezt a fát szét akartam hasogatni, hogy apró fám legyen a konyhámban; mert a

vastag hasáboknál mindjárt megégne az a csekély étel, a minőre nekünk szükségünk van, a kik nem falunk annyit, mint ti durva nép. Éket vertem a fába, s minden jól ment volna, hanem az átkozott ék nagyon is sima volt és véletlenül kiugrott a hasadékból, és a fa oly hirtelen összecsapódott, hogy szép fehér szakállamat többé nem birtam kihuzni; most hát oda van csiptetve, és nem mehetek el. No, mit nevettek ti, eszelős, sima, tejfőlös képűek! Pfuj, minő rutak vagytok!

A gyermekek minden módon ügyekeztek, hanem a szakállt csak nem birták kihuzni, — nagyon erősen be volt az szorulva.

— Elfutok és embereket hívok, — mondá Rózsaszinke.

— Bolond birkafejú! — rikácsolt a törpe, — ki hívna ide mindjárt embereket! Már ti is kettővel többen vagytok nekem; nem jut eszetekbe valami jobb?

— Csak ne légy türelmetlen, — mondá Hófehérke, — én majd segíték rajtad, — és kivette zsebéből ollóját s elvágta a szakáll végét.

A törpe mihelyt szabadon érzé magát, egy zsák után nyult, mely a fa gyökerei közé volt rejtve s tele vala aranynyal, előhuzta és dörmögött:

— Bárdolatlan nép, még egy darabot elvágni az én pompás szakállamból! Manó jutalmazzon meg titeket!

Ezzel vállára emelte a zsákot és eltávozott, a nélkül, hogy még csak egy pillantást vetett volna a gyermekekre.

Pár nap mulva Hófehérke és Rózsaszinke halat akart fogni ebédre. Midőn a patakhoz mentek, látták, hogy valami, mint egy nagy sáska, a víz felé hajlong, mintha bele akarna ugrani. Oda futottak és megismerték a törpét.

— Mit művelsz? — kérdé Rózsaszinke, — csak nem akarsz a vízbe ugrani?

— Olyan bolond nem vagyok, — kiáltott a törpe. — Hát nem látjátok, egy átkozott hal be akar engem rántani.

(Vége követk.)

Krónika.

— **Abel Márton** buda-tabáni nyugalmazott igazgató-tanítónak f. évi november hó 25-én tüzték föl az arany érdemkeresztet, melyet a királytól a nevelés és tanítás terén 50 éven át szerzett érde-

meinek elismerésül kapott. Az egyszerű, csendes kis ünnepély a tabáni községi iskola helyiségében folyt le; a miniszterium részéről Kárfy Títusz osztálytanácsos volt jelen. Résztvett az ünnepélyen Bója Gergely tanfelügyelő, a tabáni községi tanítótestület s számos iskolaszéki tag, kik mindannyian őszinte szívből kívánták az érdemekben megőszült férfinak, hogy őt a Teremtő örömben s boldogságban még sokáig éltesse.

— **Egyiptomi tudós nyilatkozata nemzeti muzeumunkról.** Az egyiptomi kiállítók bizottsága járt legközelebb fővárosunkban, Brugsch Henrik tudor vezetése alatt, ki a tudós világ egyik kiváló tagja, s kit az egyiptomi khedivenek (alkirály) sikerült maga és országa részére megnyernie. — A bizottság fővárosunk jelesebb intézeteit sorra járta és mindenütt elismerését fejezte ki. A nemzeti muzeumban Romer Flóris adta nekik a kellő felvilágosításokat, és Brugsch különösen a régiségi gyűjteménynek szentelte figyelmét, mely az emberi tevékenységet korszakok szerint a kőkorszaktól mai századunkig tárja fel. Brugsch meg volt lepve, hogy a csekély számú egyiptomi régiségek közt három, jelentékeny történelmi értékkel bíró emlékkőre talált, köztük Sisank (a bibliai Sisak) egyiptomi herceg szobrára a Krisztus előtti 10 ik századból, melynek hátlapján lévő felirat Brugsch szerint kidiríti Sisank királyi házának egész nemzedékrendjét. Sok érdekléssel nézte a római és hazánk (Pannonia) régiségeit, melyek a történelmi kutatásnak oly bő forrását képezik. — Távoztakor megígére Brugsch, hogy a földírat a tudomány érdekében szó szerint le fogja fordítani. Érdekes ítélete, mit nemzeti muzeumunkról mondott: „A muzeum gyűjteményei — ugymond — valóságos kincset képeznek az ókor legkülönbözőbb idejére nézve; jelentőséget nyerne még azáltal, hogy azok magában az országban találtak és a történelmi fejlődés egybefüggő láncolatát tüntetik föl. Európa egy muzeuma sem mulja felül e tekintetben azokat sem a majdnem lehetetlen esetekre, sem a majdnem csodával határos fenmaradásukra nézve. Minden archaeologusnak (régész) ajánlatos, hogy a buda-pesti muzeumot megtekintse, hogy itt a legrégebb emberiség iskoláját saját szemével tanulmányozza. E tanulmányt megkönnyíti a régiségek kitünő és rendszeres elhelyezése, melyek korszak szerint rendezve, az emberi kézmű fejlődésének haladá-át — napjaink anyira kifejlődött iparáig oly tanulságossá teszik.“ Mindenesetre nagy bök ugy muzeumunknak, mint Romer Flórisnak, midőn e szavakat egy első rangú archaeologus mondja.

— **Az első tüzoltó-egylet Székelyföldön** e hó 17-én alakult meg Székely-Keresztúron, Felméry Mózes tanítóképezdei tornatanár buzgó fáradozása folytán. Körülbelül 100—150 működő tagja van az egyletnek. Üdvözljük az első székely-földi tüzoltó egyletet, s óhajtjuk, hogy minél kevesebb dolga akadjon.

— „A fehér ember“ című elbeszélés folytatását — minthogy a szerzőtől közbejött sürgős elfoglaltsága miatt későn kaphattuk meg, — e számból ki kelle hagynunk, különben a lap nagyon elkésett volna; vagyis választanunk kellett két baj közt, s mi a kisebbet választottuk. No de a jövő számban annál többet hozhatunk a „F e h é r e m b e r“ -ből, addig pedig egy kis türelmet kérünk.

A nagyvilágból.

— **Uj nyomda-gép.** Egy új nyomda-sajtót találtak fel Angliában, a milyen még soha sem működött a nyomdászati terén. Végtelen papír van egy hengerre tekerve, mely szükség szerint szállítja a papírt a sajtónak. A gép ily módon egyetlen óra alatt 46,000 ívet készíthet; ez, mindaddig hallatlan dolog volt. De a gép még hozzá el is vágja, összehajtogatja, s egész készen adja át az íveket egymásután.

— **Gazdag emberek.** Peabody, Westminster marquis és Derby gróf hagyatéki ügyeinek fejében egy millió font sterling, tehát tíz millió forint folyt be az angol állampénztárba. Derby grófnak 190,000 font sterling évi jövedelme volt, vagyis naponként 3500 tallér, óránként pedig 146 tallér, az alvás óráit is beszámítva.

Adoma.

— **Csak üljetek!** Ferke cigány új vörös nadrágra tett valamiképen szert. Ebbe felöltözve vasárnap templomba megy, készakarva későn, hogy megbámultatása a már ekkor teljes számmal egybegyülvendett hívek által történjék.

Midőn belépett a cigány, a pap éppen a szentírás igéit kezdé olvasni, mire szokás szerint az egész gyülekezet felállt.

Ekkor Ferke nagy meglepődéssel nézvéig a gyülekezeten s feltartóztatlanul folytatva menését a templom-utezán végig, egyszerismind pedig szeméit minden irányban megjárta, leereszkedő kegygyel ekkép szól, bal kezével intve a sokaságnak:

— Csak üljetek, in is voltam valaha oly szegény ember, mint ti! —

Talányok.

1)

Czakó Bertától.

3. 6. 5. Férfiúnak neve.
3. 4. 5. 6. Eger egyik hegye.
1. 2. 3. 4. Kép, tükör függ rajta.
1. 2. 3. 1. 4. Erős ital-fajta.
1. — 6. Alföldi nagy város,
Csak az kár, hogy sáros.

2)

6. 7. Látod bokron, fákon.
4. 3. Ezt meg bolthajtáson.
3. 4. 7. Ninesen ennek gondja.
3. 6. 7. Hazánk gyors folyója.
3. 4. 5. 6. 7. Gyertyafény is adja.
6. 5. Hamisság van rajta.
6. 5. 5. Nem ül, se nem fekszik.
1. — 7. Rémhely, mely nem tetszik.

Greiner Etelától.

3)

értet

Tüský Lujzától.

4)

I	I	I	CS
I	I	I	i
I	I	I	

5)

Bogdánfi Lajostól.

- Dieső nemzet volt és marad a 12. 3. 4. 5. 6.
A vadkannak a fegyvere az 2. 3. 4. 5. 6.
Kemény haju csemege a 1. 7. 3. 4. 7. 10. 7.
A rozsz gyermeknek ellentéte a 4. 7.
Régen híres nádor vala hős 3. 5. 6. 2.
A leány akkor lesz boldog, ha 5. 6. 2.
Mindent utánozni szokott a 1. 2. 4. 7. 1.
Ha egy ház összedől, lesz belőle 10. 7. 1.
A miből a nagy fa lesz, az nem más, mint 1. 2. 3.
Ige-, fő- és melléknévhez tétetik a 10. 2. 3.
Mézét gyűjteni ha kiröpül, zsong, bong a méh 10. 2. 4.
Tejből készítettik a jó irós 8. 5. 4.
Állatot ha ingerlik, igen gyakran 1. 5. 6.
Három testrészzel bir annyi sok 10. 7. 8. 5. 6.
Egy írónknak keresztnéve 1. 7. 10.
A lég kül beszívója az 7. 6. 6.
Kis gyerek első szava 1. 2. 1. 2.
Rövid idő, csak egy nap tart 1. 5.
Ellenségnek sok bajt ad egy 8. 9. 10.
Se nem ül és se nem áll, hát 4. 9. 10.
Egy nagyszerű szép világváros 10. 7. 1. 2.
Visszafelé egy hamis isten volna.
A kinek nincs apja, anyja, annak neve 9. 10. 8. 5.
És az ilyen az örömből gyakran ki vagyons zárva.
Iparnak és haladásnak előmozdítója a 3. 4. 9. 10.
Moson megye városa 1—10.

Megfejtési határidő december hó 20-dika.

TARTALOM.

Karácsony-éj. Elbeszélés. (Folytatás) — Pipás kántor.
— A ki még páncézl-fregattot nem látott. (Két képpel.)
— A borz. (Vége.) — Egy új gőzgép. (Képpel.) — Hőféherke és Rózsaszinke. (Mese) — Krónika. — A nagyvilágból. — Adoma. — Talányok.

Figyelmeztetés. A szerkesztőség számára küldendő levelek ekkép czimezendők: **A „Kis Vasárnapi Ujság“ szerkesztőségének. Pest, egyetem-utca 4. sz.**

Felelős szerkesztő **K. Beniczky Irma.**

Kiadja és nyomtatja: **Franklin-társulat** magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. Budapesten (egyetem-utca 4. sz.)